

Nr 290.

Av herr **Stendahl**, *angående ändring av 59 § i lagen om val till riksdagen m. m.*

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 327 med förslag till lag om ändring i vissa delar av vallagen, får undertecknad, beträffande föreslagen ändrad lydelse av § 59 i nu gällande vallag och § 79 i den 1919 villkorligt antagna nya vallagen, anföra följande: I sin nu gällande formulering heter det i paragrafens sista punkt: »Finnas i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare de alla ogilla.» På grund av denna bestämmelse ha vid skedda sammanräkningar ett antal valsedelskasseringar ägt rum. För att minska dessas antal föreslår nu Kungl. Maj:t på denna punkt den lindringen, att om i ett valkuvert finnas två eller flera sedlar och alla äro lika, gälle de såsom en valsedel; äro icke samtliga lika, vare de alla ogilla.

I och för sig torde den föreslagna ändringen kunna anses som ett undanröjande av en mindre olägenhet, men fråga är, om reformen icke skulle medföra större olägenhet än som den avskaffar. Komme Kungl. Maj:ts förslag i denna punkt att antagas, torde det bliva en sport för väljarna att lägga två lika valsedlar i valkuvertet, i förhoppning, att valsedlarna vid kuvertets öppnande måtte sitta så väl ihop, att det undgår dens uppmärksamhet, som öppnar kuvertet. Upptäcket icke tilltaget, har den röstande tillskansat sig dubbel rösträtt, och upptäcket det, löper han ingen risk. Den ena sedeln godkännes ju, under det att, med nuvarande bestämmelser, risken att båda sedlarna vid upptäckt kasseras praktiskt taget avskräcker från varje försök i sagda riktning.

Vid 1919 års riksdag infördes i lagarna om de exceptionella samtida kommunala två- och fyraårsvalen m. fl. den bestämmelsen, att om i ett

valkuvert, istället för en valsedel för perioden två år och en för perioden fyra år, funnes två lika sedlar för samma period, skulle den ena godkännas. Denna bestämmelse inbjöd emellertid icke till sådana försök från väljarens sida, som omnämnts här ovan, enär väljaren i sagda fall miste sin rösträtt beträffande den andra valperioden.

Givet är emellertid, att antalet kassationer av valsedlar bör om möjligt nedbringas till minsta möjliga antal. § 59:s andra punkt innehåller en bestämmelse, vars rigorösa tillämpning i många fall torde ha förorsakat ett stort antal kasseringar, som icke stå i samklang med lagens anda. Punkten ifråga lyder: Ogill är valsedel: »å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt.» Bestämmelsen har ju sin stora betydelse som principiellt skydd för valhemligheten och är en formulering, som står kvar från ett tidigare valsätt. Med nu gällande valsätt är det intet, som hindrar varje väljare att skriva sitt namn och sin adress på valsedeln, eller att göra strykningar av namn på valsedeln på ett sådant sätt, att det absolut bryter mot ovannämnda bestämmelses både anda och bokstav, men detta föranleder ej kassering. Däremot kan kassering ske på grund av ett obetydligt blyertsmärke någonstans på sedeln, t. ex. på dess baksida, vilket t. o. m. undandragit sig väljarens uppmärksamhet, och kanske är anbragt därstädes av annan person.

Departementschefen anför själv (sid. 17) som »orimligt att kassera en valsedel, innesluten i ett blankt papper», och tillägger sedan: »någon särskild bestämmelse att förebygga detta läser icke vara nödvändig». Emellertid har just denna »orimliga» kassationsorsak vid ett flertal val förekommit i icke ringa utsträckning. Av vad jag sålunda i all korthet framhållit torde framgå, att den nuvarande formuleringen av lagen på denna punkt icke är tillfredsställande, och torde den snarast böra utbytas mot en bestämmelse, som mera direkt uttrycker lagens syfte och som i överensstämmelse med departementschefens yttrande (sid. 18) överlämnar åt Konungens befallningshavandes omdöme att avgöra, om t. ex. ett medföljande papper kan anses vara av natur att röja valhemligheten eller icke.

På grund av vad jag sålunda anför, får jag härmed vördsamt föreslå,

att riksdagen ville besluta följande lydelse av § 59 i vallagen och § 79 i den 1919 villkorligt antagna nya vallagen:

Ogill är valsedel:

till vilken använts annat än vitt papper;

*vilken innehåller, eller vars valkuvert innehåller något,
som anger vem, som avlämnat densamma;*

*vilken upptager partibeteckning å annat ställe än
ovanför namnen.*

*Finnas i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare
de alla ogilla.*

Stockholm den 8 april 1920.

Sten Stendahl.